

Rozhovor s JUDr. Karlem Havlíčkem o Stále konferenci českého práva

JUDr. Karel Havlíček začal před sedmi lety s jedinečnou akcí workshopů, kulatých stolů a přednášek, do které vtáhl významné osobnosti českého práva. Účastníci zde debatují o otázkách, které se dotýkají jejich profesního života.

1. Pražský právnícký podzim čtenářům časopisu Soudce není třeba představovat. Určitě by je ale zajímalo, co vás vedlo k jeho založení? Jste úspěšný nakladatel a vydavatel. Vydal jste řadu knih a založil jste řadu časopisů.

Děkuji za uznání, i když hodnocení úspěšnosti své práce skutečně radši nechám na jiných. Vydal jsem – přesněji řečeno: podílel jsem se se svými spolupracovníky v nakladatelstvích, která jsem řídil a většinou i založil sám nebo s různými společníky (Nuga, Lunarion a Orac v devadesátých letech, v novém tisíciletí potom LexisNexis, HBT a Stálá konference českého práva) – celkem více než dvě stovky knih a asi sedmnáct periodik. Vždy mezi nimi bude v mé mysli na předním místě časopis Soudce, kde se ale popravdě spíše chlubím cizím peřím. Ve skutečnosti u zrodu soudcovského periodika stála JUDr. Hana Tichá, jeho první šéfredaktorka. Má nepatrná zásluha spočívá jen v tom, že jsem vzal malý čtvrtletník, který se dělal na koleně, a s podporou Soudcovské unie vedené tehdy JUDr. Liborem Vávrou jsem jej přeměnil

v měsíčník většího formátu i rozsahu a snad – troufám si říci – z něj vybudoval respektovanou platformu soudcovského čtení a také, což považuji za nejdůležitější, soudcovského psaní, kterou jsem jako šéfredaktor od počátku, tj. od roku 1999, až do konce roku 2016 vedl.

Kdysi, když jsem potkal svého prvního zahraničního společníka, pro mne nezapomenutelného Norberta Oraca z Vídně, řekl mi, že v nakladatelství si člověk musí zvyknout na to, že nejzamilovanější produkt, který vypiplá, je třeba jednoho dne předat jinam. V té době jsem nechápal, proč bych to měl udělat.

Po několika letech mě napadlo, že by bylo zajímavé vytvořit prostor, který by umožňoval širokou debatu o problémech práva a právníckého stavu. Začal jsem o tom hovořit s tehdejším prezidentem Soudcovské unie JUDr. Jaromírem Jirsou a s dalšími osobnostmi. Shodou okolností jsem se několik týdnů poté u předsedy Městského soudu v Praze JUDr. Jana Sváčka sešel také s německým soudcem Dr. Paulem Springerem, který působil na Ministerstvu spravedlnosti a všude nadšeně vykládal

o právnických dnech, jež se každoročně konají v jeho zemi.

Ta představa mě nadchla, jenže dalších nejméně sedm let jsem se jí jen zvenčí dotýkal. Mluvil jsem o ní s řadou lidí, všichni vyjadřovali podporu a pochopení, ale skutečně zakousnout se do toho projektu vlastně nikdo neměl chuť. Po nějaké době jsem se rozhodl, že to zkrátka musím zkusit sám. Odjeli jsme s manželkou na dovolenou a já jsem si s sebou vzal malý notýsek, ve kterém jsem měl načrtnuté první představy: bude se to jmenovat Pražské právní dny, začneme ve čtvrtek konferencí, v pátek bude den otevřených dveří na Městském soudu v Praze a v sobotu to zakončíme pražským justičním plesem. Vrátil jsem se s popsáním notýskem, a když jsem to všechno spočítal, vyšlo mi z toho dvanáct konferenčních akcí. Čili žádný čtvrtek, pátek, sobota. To byl duben 2012. Za pár měsíců, v listopadu, se konal první ročník Pražského právního podzimu.

A tehdy jsem si znovu vzpomněl na pana Oraca a čtyři roky jsem si kladl otázku, jestli mohu se svým miniaturním týmem, který odváděl obrovskou práci, táhnout zároveň kládu nakladatelskou i konferenční. Nakonec jsem se rozhodl, a když se naskytlá možnost, že by právníkou nakladatelskou a vydavatelskou produkci mohl převzít tak renomovaný nástupce, jakým je Wolters Kluwer, bylo vykonáno.

2. Pak jste ovšem přišel s další aktivitou. Stálá konference českého práva. Co je jejím záměrem?

Ona to vlastně není „další aktivita“. Je to logické pokračování Pražského právního podzimu. Ten se nám totiž během prvních ročníků rozrostl natolik, že jsme museli k listopadu začít přidávat. Nejprve říjen a prosinec, potom i září a nakonec už bylo třeba otevřít i několik jarních termínů. JUDr. Tomáš Sokol na jednom červnovém sezení Právního klubu v té době prohlásil, že až se ho zima zeptá, co dělal na jaře a v létě, odpoví, že měl právní podzim. Takže jsme přidali Pražské právní jaro a založil jsem Stálou konferenci českého práva, která „dvousemestrálně“ zajišťuje a rámuje oba projekty.

Záměr Stálé konference je vyjádřen několika slovy. První zní: **Pravidelné setkávání právníků**. V jeho podtitulu stojí, že projekt je celostátní akcí právního stavu, jejímž smyslem je vytvořit novou pravidelnou platformu pro pracovní a společenské setkávání právníků bez ohledu na hranice vymezující právní profesu. Druhým heslem je **Právníková stavovská čest**, neboť projekt přispívá k vytváření pozitivní atmosféry hrdosti na příslušnost k právnímu stavu. A třetím mottem je **Rozvoj právního myšlení**, což vyjadřuje představu, aby odborné akce, které projekt tvoří, usilovaly o formulaci významných doktrinárních názorů právní filozofie, teorie, legislativy a praxe a o jejich publikaci na úrovni odborné i obecně mediální. Jak se nám ve II. ročníku Stálé konference českého práva (tvořené II. ročníkem Pražského právního jara a VII. ročníkem Pražského právního podzimu) daří tato předsevzetí naplňovat, mohou

JUDr. Hana Tichá, soudkyně Krajského soudu v Praze, první šéfredaktorka časopisu Soudce

posuzovat i čtenáři časopisu Soudce. Soudcovská unie je od počátku v nějaké formě partnerem projektu a každého soudce na našich akcích rádi uvidíme jako posluchače i jako vystupujícího.

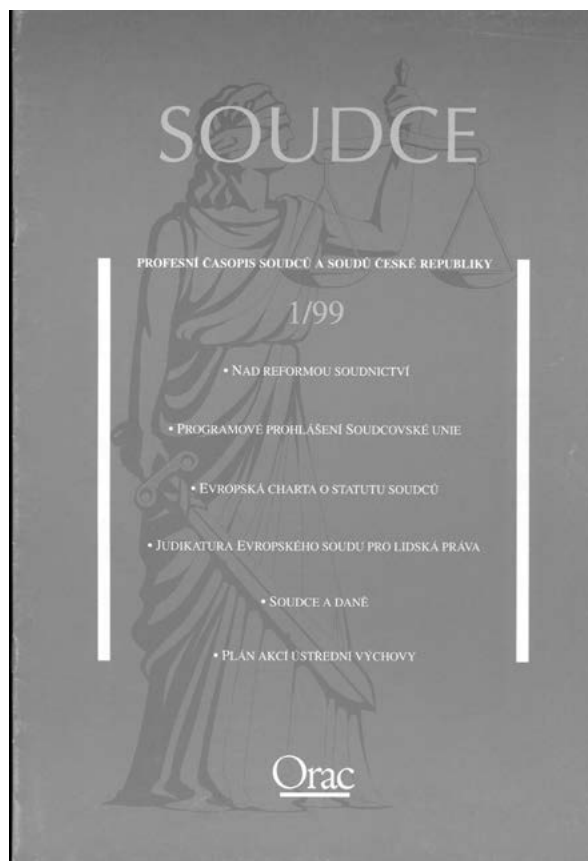
Jen ještě k této otázce podotknu jednu marginální, ale snad zajímavou okolnost. Pojem „Stálá konference českého práva“ jsem zformuloval ve skutečnosti už v těch 90. letech, kdy jsem se začal podobnými myšlenkami zabývat. Dokonce jsme o tom tehdy psali v Soudci. Když jsem v loňském roce Stálou konferenci zakládal, byl to tedy vlastně návrat k dávno předstávě.

3. Co považujete za dosud neúspěšnější prvky projektu Stálé konference českého práva?

Berte to, prosím, jako zcela subjektivní hodnocení – jak já to cítím. V první řadě si velmi vážím toho, že se našich akcí účastní obrovská část tuzemských právnických špiček z oblasti teorie i praxe. Mezi vystupujícími byli a jsou profesori, docenti a jiní lektoři ze všech právnických fakult, předsedové, místopředsedové a soudci Ústavního soudu, Nejvyššího soudu, Nejvyššího správního soudu i mnohých soudů okresních, krajských a obou vrchních, přední představitelé všech právnických komor a unií a další právníci. Chodí k nám přednášet nebo i jen poslouchat názory významní politici, včetně nejvyšších reprezentantů obou komor parlamentu a ministerstev, i zástupci zájmových a profesních spolků. A aktivní účast těchto osobností samozřejmě rozhodným způsobem determinuje kvalitu akcí.

Za kardinálně významné považuji také to, že projekt zaštiťují velké osobnosti veřejného a právního života. V letošním ročníku to jsou předseda Poslanecké sněmovny Mgr. Radek Vondráček, primátorka hlavního města Prahy Mgr. Adriana Krnáčová, Magnificence rektor Karlovy univerzity prof. MUDr. Tomáš Zima a již pátým rokem (tedy od dob Pražského právnického podzimu) také předseda Ústavního soudu JUDr. Pavel Rychetský. Stejně tak mají špičkovou záštitu všechny jednotlivé akce projektu, což nepochybně podporuje jeho autoritu.

Neobešli bychom se – a to je další věc, kterou bych rád zdůraznil – bez finanční, materiální, organizační a společenské podpory našich partnerů. Takto spolupracujeme na řadě akcí s Parlamentem ČR, s Karlovou univerzitou a její právnickou fakultou, Magistrátem hlavního města Prahy, Krajským úřadem Středočeského kraje, Městským soudem

Obálka prvních vydání časopisu Soudce

v Praze, Krajským soudem v Praze, partnerskou pomoc nám poskytují Česká advokátní komora, Exekutorská komora, Unie podnikových právníků, ale například také některé podniky a jednotlivé advokátní kanceláře i exekutorské a notářské úřady. Samozřejmě se zejména v tomto časopise patří ocenit i dlouhodobou spolupráci se Soudcovskou unií a s vydavatelstvím Wolters Kluwer. Mohu-li touto cestou všem, kteří nám nezištně pomáhají, poděkovat, rád tak činím.

Právě toto vše považuji za výrazný úspěch: daří se plnit představu vtělenou do základních hesel Stálé konference českého práva. Samozřejmě nám zdaleka ne vše vychází tak, jak bychom si přáli, ale zvolili jsme náročnou cestu a snažíme se postupovat po ní se ctí.

4. Je o vás známo, že se velmi pečlivě připravujete na každou akci. Že předem s účinkujícími probíráte detailně témata jejich vystoupení, studujete podklady a poskytujete jim podněty pro jejich vystoupení. Těší vás tato práce?

Popravdě řečeno – já mám celý život to štěstí, že si vybírám práci, která mne těší. Jediný problém je

v tom, že je ještě hodně jiné práce, která by mě těšila přinejmenším stejně, ale nemám na ni čas. Jinak to ale nepřehánějte. Vystupující na našich akcích jsou vesměs takoví odborníci, že nějaké mé podněty nepotřebují. Pokud někdy probíráme jednotlivá témata, je to spíš proto, že se sám chci něčemu přiučit, je-li to v mém věku ještě možné.

5. Jak vybíráte účinkující? Většina z nich přichází z významných institucí.

V tomto směru mám určitou komparativní výhodu. Řadu dnes vynikajících právníků jsem kdysi učil na pražské právnické fakultě a mnohé již tehdy špičkové odborníky jsem tam poznal jako začínající asistent. Ti lidé se ke mně z nějakých důvodů (nejspíš proto, že prostě jsou noblesní) stále chovají velmi dobře a jsou ochotni laskavě vyslyšet mé prosby a velkoryse přehlédnout mé někdy poněkud extravagantní nápady. A zajisté se také dále seznamují s mnoha novými skvělými právníky, politiky, novináři a dalšími osobnostmi. Asi na tom ani nemám žádnou zvláštní zásluhu. Snad jen v tom, že se vždy snažím chovat slušně. A to říkám s plným vědomím skutečnosti, že mě nepochybně řada dalších v lásce nemá. Já jsem velmi tolerantní člověk a život v bublině je mi naprosto cizí, takže mi nečiní potíže vyslechnout si rozdílné názory, a na odborných akcích, v diskusi, je rozličnost postojů hnacím motorem kvality a nových myšlenek. Masarykovsky pojato – demokracie je diskuse. Jestliže někdo chce chodit na naše akce a diskutovat, je vítán, aniž bych třeba musel jeho názory sdílet. Musí to ovšem být diskuse, nikoliv nějaké vzájemné urážky a útoky. Možná to nebude znít příliš profesionálně, ale má to také druhou stránku: pokud se někdo nechce na našich projektech podílet čestnou a inteligentní diskusí, nezmene ho.

Ale abych přesněji odpověděl na vaši otázku: já nepovažuji za primární, jestli někdo přichází z významné instituce. Důležité je, jestli přichází s vlastním zajímavým názorem. To je podle mne rozhodující a klíčové kritérium. Takže ti, kteří se domnívají, že platí princip „komu pánbůh funkci, tomu pánbůh rozum“, mezi účastníky našich akcí nepatří.

6. Jak vybíráte prostory pro své akce? Jsou vždy výjimečné.

Genius loci je podle mého mínění velmi důležitým fenoménem. Vybíráme jednoduše: snažíme se

pořádat naše akce na místech důstojných, krásných a příjemných. Když si vybereme, pokusíme se vyjednávat. A také chodíme po Praze a necháváme se inspirovat nekonečnou krásou města, až nás něco – jako v té pohádce – cvrnkne do nosu. Zpravidla to není zázračný oříšek pro Popelku, ale občas je to nápad: tady bychom mohli uspořádat konferenci, kulatý stůl, symposium. Někde je to předem jasné: kdo kdy viděl Karolinum, ví, co je to stát v nadšeném úžasu nad krásou prostor. A jindy přijdete třeba do pivovaru a zjistíte, že tam je nádherný Paspův sál. Nic jiného v tom není.

7. Vaše projekty zaštiťují významné osobnosti. Jak s nimi udržujete přátelské vztahy?

Netroufal bych si označit to za „přátelské vztahy“. Jsou to všechno osobnosti, k nimž cítím úctu a jichž si vážím. S některými z nich se stýkám častěji, s jinými méně často, každé takové příležitosti si vážím. Tak to snad také všichni cítí. Jsou to profesionální vztahy založené – předpokládám – především na vzájemném respektu a dobré vůli.

8. Jak a podle čeho sestavujete programy? Jak vybíráte témata? Radíte se s odborníky?

V první řadě se radím se svým nejužším týmem, kam patří má žena JUDr. Blanka Havlíčková, dlouholetá spolupracovnice Stálé konference advokátka JUDr. Daniela Kovářová a moje asistentka Martina Černá. Mám ve zvyku připravit tematický plán a s tímto trojlístkem dám jej nejprve prodiskutovat. Potom se obracím na širší okruh stálých konzultantů, což jsou zároveň osobnosti, které se účastní mnohých akcí projektu, a nakonec začneme oslovovat odborníky, které bychom chtěli získat jako hlavní vystupující. V této fázi teprve plán získává konečnou podobu. Zdroj témat je podle mého názoru tím nejmenším problémem. Ve společnosti, politice i právu se toho děje tolik, že bychom potřebovali konferovat přinejmenším každý týden dvakrát, což ovšem není v lidských silách. Alespoň v našich ne. Právo prosakuje celým životem. Na nás vlastně pouze je všimnout si toho hučícího úlu.

9. Co připravujete pro tento rok?

Letos už jsme začali a první akce, věnovaná problematice GDPR, byla velmi úspěšná. Než vyjde toto číslo časopisu, budeme mít za sebou březnová

sympozia k právním aspektům kampaně „MeToo“ a k podílovému spoluvlastnictví. Duben je obsahově mimořádně našlapaný. Program Pražského právníkého jara i Pražského právníkého podzimu je opravdu bohatý, takže bych doporučoval, aby se zájemci podívali na naše webové stránky www.skcp.cz (nebo www.pravnickekonference.cz) či na program, který je otištěn v časopise Soudce.

10. Co nového můžeme od vás očekávat v blízké budoucnosti? Zrají vám v hlavě další nové projekty?

Nevím, jestli zrají, ale rozhodně tam jsou. Určitě se budu snažit, aby to zase bylo něco nového. S trochou pověřivosti, že se věci nemají zakřiknout, a také proto, že jsem v minulosti občas zjistil, že nápad sdělený začne někdy nový život jinde než tam, kde se zrodí, nechám si je zatím pro sebe, aniž bych si myslel, že jsou tak úžasné, že by se bez nich svět neobešel. Ale zároveň – a potřetí připomínám Norberta Oraca – musím podotknout, že se mi tak trochu stýská i po některých projektech, které jsem opustil. Přičtete to třeba nostalgii, kterou vyvolává to, že se mnou děláte rozhovor právě pro časopis Soudce. A když jsme u toho – děkuji za tuto příležitost.

11. Máte ještě čas na vydávání knih? Jste vynikající editor právnických publikací, nechybí vám každodenní redakční práce?

Velmi mi lichotíte, což mám jako muž samozřejmě takřka nezřízeně rád, natož od dámy, která má sama tak velké a úspěšné redakční zkušenosti. Ale když to pomínu, právě na to jsem vlastně odpověděl onou

sentencí o nostalgii. Redakční a nakladatelská práce je (snad ještě pořád povolená) droga, to mi asi potvrdíte.

Pravda je taková, že mi to chybí. Ale za ještě důležitější – lze-li se tak rouhat nebo natřásat peří, jak to kdo vyhodnotí – považuji vlastní psaní. Celá desetiletí jsem je více méně odkládal nebo omezoval, protože jsem četl a redigoval tvorbu jiných autorů. Snad mám také sám co sdělit. V poslední době připravuji řadu komentářů a glos například pro portály Česká justice nebo Info.cz, publikuji v Lidových novinách i v MFDnes, ale hlavně musím dopsat rozsáhlou filozofickou monografií „Osvícená demokracie a fragmentární stát“, která v mnoha ohledech mimochodem čerpá i z poznatků a zkušeností, které jsem nabyl díky Stálé konferenci českého práva a vynikajícím znalostem osobností, jež na našich akcích participují.

12. Ve vašem nakladatelství jste vydával i jiné odborné publikace. Připravujete další?

Jistě. V nakladatelství HBT teď například uvažujeme o čtvrtém vydání mimořádně úspěšné publikace „České pivo“, kterou připravil kolektiv vedený prof. Ing. Gabrielou Basařovou. Rádi bychom se také vypravili za nějakými atraktivními historickými tématy, neboť dějiny jsou má velká láska. Je toho hodně – a to nemluvíme o dalších svých vlastních autorských záměrech, protože ty chci k vydání svěřit jiným nakladatelům. Člověk nemá být sám sobě režisérem i dramaturgem. Je potřeba slyšet názory jiných – o tom jsem už ostatně mluvil.

Připravila:
Marie Novotná